Paul Celan: Du sei wie du / Bądź, kim jesteś (tł. Ela Binswanger)

Paul Celan: Bądź, kim jesteś

BĄDŹ, KIM JESTEŚ, zawsze.

Stant up Jherosalem inde
erheyff dich

Kto by nie zerwał więzi z tobą,

inde wirt
erluchtet

zwiąż je na nowo, dobytym z pamięci,

łykałem haustami namuł, w wieży,

język, ciemności lizenę,

kumi
ori.

(tł. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: Ty bądź jak ty

TY BĄDŹ JAK TY, zawsze

Wstań, oświeć się,
Jeruzalem

A gdy kto przetnie węzeł ku tobie,

bo przysslo światło
thwoie

zawiąż go znów, w pamięci,

łykałem grudki błota, we wieży

mowo, lizeno ciemności,

kumi
ori.

(tł. Ryszard Krynicki)

*

Paul Celan: Ty bądź jak ty

TY BĄDŹ JAK TY, zawsze

Stand vp Jherosalem inde
erheyff dich

Też ten, który wstęgę rozciął ku sobie,

inde wirt
erluchtet

zwiąże ją na nowo, w pamiętaniu,

kawałki błota połknąłem, w wieży,

mowę, ciemności lizenę,

kumi
ori.

(tł. Martin Suchanek)

*

Paul Celan: Du sei wie du

DU SEI WIE DU, immer.

Stant up Jherosalem inde
*erheyff dich**

Auch wer das Band zerschnitt zu dir hin,

inde wirt
*erluchtet**

knüpfte es neu, in der Gehugnis,

Schlammbrocken schluckt ich, im Turm,

Sprache, Finster-Lisene,

kumi
ori.

Paris, Rue d'Ulm, 3.12.1967, z: „Lichtzwang", Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1970

W czerwcu 1967 miała miejsce tzw. wojna sześciodniowa (zwana też wojną czerwcową) między Izraelem, a Egiptem, Jordanią i Syrią; w wojnę zaangażowane były także inne państwa arabskie: Irak, Arabia Saudyjska, Kuwejt i Algieria.

23 listopada 1967 Celan obchodził 47 urodziny. Biograf Celana John Felstiner pisze: Im bardziej jego czas stawał się późny, tym „późno" było pełniejsze, w pełni oczekiwane, ale i rozpaczliwe. Nic nie unaocznia tego procesu lepiej niż wiersz "Ty bądź jak ty" [tł. Ryszard Krynicki] z 3 grudnia 1967. Poemat ten, w którym wersy Celana przeplatają się ze średniowieczną niemiecką interpretacją Izajasza pióra Mistrza Eckharta, i który się słowami samego proroka, jest dowodem jednocześnie za i przeciw przekładowi /.../ nie jesteśmy w stanie w pełni oddać oryginału /.../ mesjańskie słowo jest "tłumaczone", czyli "przenoszone" przez wieki /... większość Niemców je rozumiała, czując jednak dystans historyczny, cofnięcie w czasie. Choć w Niemczech epoki Eckharta Żydów okrutnie prześladowano, jego niemiecki wyprzedza niemczyznę nazistów o siedem stuleci. Na długo przed "Juden raus!" ("Żydzi precz!") Niemcy słyszeli "Stand vp Jherosalem inde erheyff dich" - "powstań Jerozolimo, przebudź się" ([choć] słowa te uważano za jidiszowe, co było [błędne], ale o wymowie ironii losu.

*Słowa z kazania mistyka Mistrza Eckharta (1260-1328) w średniowiecznym języku wysoko-niemieckim - Celan czytał go w 1967 – i odnoszą się do przetłumaczonego przez św. Hieronima z IV w.n.e. z hebrajskiego na łacinę cytatu z Izajasza (60,1): Surge, illuminare, iherusalem z Biblii króla Jakuba a w wersji angielskiej i chórze "Mesjasza" Haendla brzmią tak: "Arise, shine, for thy light is come" - "Powstań! Świeć!, Bo przyszło twe światło".

*

słowa *kumi ori*, po hebrajsku □□□□ □□□□ , po polsku *wstań i świeć* w Księdze Izajasza, pieśni-modlitwie wyrażają tęsknotę, która wzmacniana przez dźwięki, łączą wszystkich w drodze do całkowitego odkupienia w myśl słów Waltera Benjamina "źródło jest celem": niemieckojęzyczni Żydzi "nie mogą unikać tej drogi, która wciąż i wciąż wiedzie od tego, co wyobcowane, ku temu, co nasze własne", zauważył tłumacz z hebrajskiego na niemiecki Biblii aż po Księgę Izajasza, a także hebrajskiej modlitwy po jedzeniu "Birkat hamazon", Franz Rosenzweig, choć zarazem uważał, że "nawet słabo rozumiane słowo hebrajskie daje więcej niż najlepsze tłumaczenie".

https://www.youtube.com/watch?v=ox9I28yBmuk

□□□□ □□□□